

– EN GLEDENS DAG FO

KVOTERÅD

Ei torskekvote på 577.500 tonn er det ingen spesiell grunn til å juble for i historisk sammenheng. Men bestandstallene som ligger bak, betegnes av torskere som smått sensasjonelle.

Terje Jensen og Bjørn Tore Forberg

Harstad

Veteranforsker Odd Nakken, som i fjor var hovedforfatter bak ei epokegjørende bok om 100 års forskning på hovedbestandene torsk og sild, tror nesten ikke det han hører. – At gytebestanden av torsk skal være større nå enn i 1946 etter fem års krigstilstand, høres utrolig ut for meg.

Odd Nakken

Stor fornøyd

–Det er naturligvis kjempefint at bestanden har gått så mye opp. Dette er noe vi aldri kunne drømt om da det så som verst ut på slutten av 1960-, 1970- og 1980-tallet.

– Men selve bestandstallet, og ikke minst sammenligningen med 1946, tar jeg nok med en klype salt, sier han.

Historisk

Gytebestanden av torsk i Barentshavet har allerede passert en million tonn. Og havforskerne i det internasjonale havforskningsrådet (ICES) forventer altså at den vil være på 1,35 millioner tonn til neste vinter.

I 1946 er den estimert til å ha vært på 1,2 millioner tonn. Bare en gang i mellomtiden har den vært over det som betegnes som bærekraftig nivå, det vil si over 400.000 tonn.

Stor forskjell

Det var da daværende fiskeriminister Oddrunn Pettersen strammet inn under torskekrisa i 1990.

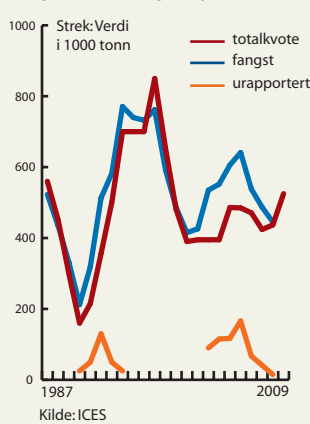
–En stor forskjell fra 1946 er at torsken nå gyter ved tidligere alder. Mens det da bare var snakk om gytetorsk som var syv år og eldre, så er det nå en stor andel 6-åringer i gytebestanden. Hadde vi sammenlignet bare torsk som er syv år og eldre, ville nok sammenligningen blitt noe mindre i favør av tilstanden akkurat nå, påpeker Nakken.

Neppe evig

Men det legger naturligvis ingen demper på gleden over en formidabel gjenreisning av torskbestanden, først etter torskekrisa rundt 1990 og så

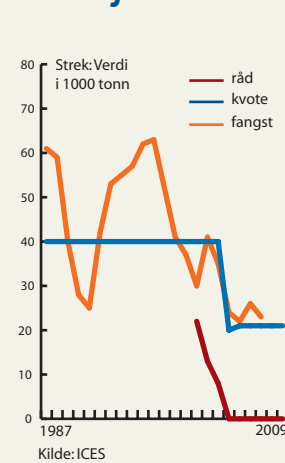
Nordøstarktisk torsk

Norge, Russland og tredjeland

Kilde: ICES

Norsk kysttorsk

Kilde: ICES

etter svartfiskårene fra 2003 og fram til i fjor.

– Det er vel neppe noen tvil om at tilstanden i torskbestanden er svært bra. Men det kan være greit å ha i bakhodet at de gode årene neppe varer evig, uansett hvilke forholdsregler vi tar. En av de erfaringene vi har gjort oss, er at vi sliter med å registrere svingningene i produksjonseffekten i torskbestanden tidlig nok. Den går fortere opp og fortere ned enn vi klarer å måle. Dette er det viktig å være klar over. Og det er farligere å være uforsiktig på tur ned enn på tur opp, forklarer Nakken.

Nakkens vurderinger underbygges av at forskerne i år igjen må oppjustere bestands-

» Det kan være greit å ha i bakhodet at de gode årene neppe varer evig.

Torskeforsker veteran Odd Nakken.

estimatet fra året før, denne gangen med 11 prosent for totalbestanden og 18 prosent for gytebestanden.

Lave skuldre

Nå er vi på tur opp. Og Nakken har lave skuldre, i og med at det finnes rikelig med både lodde- og sildeyngel for torsken å ernære seg på. Han tror derfor ikke på at det blir noe dramatisk økningen i kannibalismen i bestanden, slik enkelte nå advarer for.

– Mengden av gammel fisk og kannibalismen i bestanden var nok minst like stor på 1950-tallet uten at det ga dramatiske utslag, påpeker Nakken.

Problem

Som likevel ikke vil gi kollega Johannes Hamre feil i at det er mulig å fiske ekstra på sterke årsklasser, rett og slett for å dempe kannibalismen.

– Problemet da er presisjonen. Det er lett å fiske for hardt på andre årsklasser i samme slengen, mener Nakken.

Sparer 200.000 tonn

I følge Sigurd Tjelmeland, Norges mann bak rådet i det internasjonale havforskningsrådet,

FAKTA: TORSKEKVOTA

■ Foreslås økt med ti prosent i forhold til i fjor - fra 525.000 til 577.000 tonn

■ Likevel er beskatningsgraden (dødeligheten i bestanden) den laveste siden torskekrisa i 1990.

■ Med ei bærekraftig forvaltning uten høstingsregelen i forvaltningsplanen, kunne neste års torsk kvote vært på 776.000 tonn.

■ De urapporterte laandingene er redusert fra 166.000 tonn i 2005 til 15.000 tonn i 2008.

■ Kysttorsk kvota er foreslått til 0 - som tidligere.

så er dessuten kannibalisme lagt inn i beregningsgrunnlaget for utviklingen i torskbestanden.

– Framskrivningen av torskerekruttene tar hensyn til tilstanden i økosystemet, forklarte Tjelmeland da han la fram kvoterådet på en pressekonferanse sist fredag.

Høyere kvote

Tjelmeland viste til at torsk kvota til neste år kunne vært hele 200.000 tonn høyere og fortsatt innenfor føre var-grensa.

–Men det ville vært galt, hevdet Tjelmeland som roste ordninga med forvaltningsplan og handlingsregel. Den sikrer etter forskernes mening større langtidsutbytte og ei mer forutsigbar bestandsutvikling, sier han.

Overfiske

Tjelmeland viste til at økningen i gytebestanden av torsk nå vil flate ut etter 2010.

De siste årene har rekrutteringen i bestanden vært på et lavere nivå enn årene før.

ICES påtaler i sin rapport det faktum at den norsk-russiske fiskerikommisjonen økte kvota for i år mer enn forutsatt i handlingsregelen (maks ti prosent). Men Tjelmeland var ganske kategorisk i at dette eventuelle overfisket nok ikke truer bestanden på noen måte, selv om fisket har vært over kvotene også i de fleste av de foregående årene.

terje.jensen@fbfi.no
Telefon: 77 05 90 21

UFATTELIG: Veterantforsker Odd Nakken tror nesten ikke det han hører. – krigstilstand, høres utrolig ut for meg, sier han. Her er Ove Evensen og M